

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"ב טבת תשפ"ג | דף היומי בבלי: גדרים עב | דף הכולל: גדרים לד.
דף היומי בהלכה: מסימן פ"ח אמצע סעיף א' "יש שכתבו" עד תחילת סימן פ"ט.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ח' ואשא משלי' עד פרק ח' 'ואעתיק מה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג 'ואם יתעסק במעשה מחובות הלבבות והאברים יחדיו' פ"ג "והעשירי
חשבון האדם"

**"האם ראיתם את כל הישיבה?", שאל רבי איצ'לה
את האורח. "כן", השיב. "והאם ראיתם את החדר
של רבי הירש לייב?" שאל, והוסיף: "אבל כדי
להיכנס לחדר שלו, צריך הדרכה מיוחדת..."**

וכשהרב מבריסק שמע את הסיפור הזה, התחיל לבכות ואמר: "עכשיו אני מבין כיצד הגיע הנצי"ב להיקף כה גדול בתורה"

השווער של הנצי"ב, שאל אותו: "האם ראיתם את כל הישיבה?"
"כן", השיב, "ראית".

"והאם ראיתם את רבי הירש לייב?" כוונתו הייתה לנצי"ב.
הנצי"ב התחנן בגיל שנים-עשרה. אמנם הוא לא היה בעל
כישרון מיוחד, אולם מחתונתו, במשך עשרים ושנים שנה, ישב
ולמד בהתמדה נוראה, וכך צמח ונעשה רבן של כל ישראל.

"האם ראיתם את החדר שלו?" הוסיף ושאל. "אולם כדי
להיכנס לחדר שלו יש צורך בהדרכה: עליך להיכנס על קצות
האצבעות, משום שאם הוא ישן - זה ממש בגדר פיקוח נפש
להעיר אותו!"

הלה נכנס לחדרו של הנצי"ב וראהו שוכב על הרצפה, יָשָׁן,
וכל השולחן מלא עם ספרים פתוחים. ממש בבחינת "רובץ
בין המשפתיים", וכפירוש רש"י: "שאינו לו לינה בבית, וכשהוא
רוצה לנוח רובץ לו בין התחומין בתחומי העיירות שמוליך שם
פרקמטיא".

כשהרב מבריסק שמע את הסיפור הזה, התחיל לבכות ואמר:
"עכשיו אני מבין כיצד הוא הגיע להיקף כה גדול בתורה".

מספרים על הרב וואזנר זצ"ל שבמשך שנה וחצי לא יצא
מפתח ישיבת "חכמי לובלין" של המהר"ם שפירא זצ"ל!
אנחנו, בְּעוֹנֵינוּ, סבורים שלאנשים האלה חסר גיוון בחיים, ורק
לנו יש גיוון. יש נייעס, הולכים לכאן ונוסעים לשם...

יְשׁוּכָר חֲמוֹר גָּרַם רֵבֶץ בֵּין הַמְשֻׁפְּתִים (מט, יד)

פירש רש"י: "יששכר חמור גרם" - חמור בעל עצמות, סובל
עול תורה, כחמור חזק שמטעינין אותו משאוי כבד. 'רובץ בין
המשפתיים' - כחמור המהלך ביום ובלילה, ואין לו לינה בבית,
וכשהוא רוצה לנוח רובץ לו בין התחומין בתחומי העיירות שמוליך
שם פרקמטיא".

ראש ישיבת מיר, הגאון רבי נחום פרצוביץ' זצ"ל, היה מרא
דשמעתתא של מסכת יבמות. זה לא בא לו בקלות! כשלמד
בישיבת מיר, היה הבחור הצעיר ביותר שם. כבן חמש עשרה. הוא
סיפר על עצמו שכשלמדו במיר בזמן חורף יבמות, לא יצא לו,
אפילו פעם אחת במשך כל החורף, ללבוש פיג'מה. הוא למד עד
שנרדם.

זהו ה"רובץ בין המשפתיים" שביאר רש"י שהחמור רובץ עם
החבילות שעליו.

הזיידע של משפחת ברלין נכנס פעם לביתו של הרב מבריסק
זצ"ל, וראה אותו רכון, עם זכוכית מגדלת, על ספריו של הנצי"ב
ועורך אותם [כידוע, הרב מבריסק היה נינו].

פנה הרב מבריסק לרב ברלין ואמר לו, שכשהוא רואה את
ההיקף של הנצי"ב, בכל התורה כולה, זה גורם לו לחלישות הדעת.
נענה הרב ברלין וסיפר לו סיפור ששמע על אחד הגדולים שבא
לבקר בוולוז'ין. רבי איצ'לה וולוז'ינער, הבן של רבי חיים, שהיה

בלי סוף: נודע ביהודה, שאגת אריה ורבי עקיבא איגר. יש הלכה, אגדה, קבלה, ויש מחשבה ומוסר. לא חסר כלום. יש בתורה חשבון ופלפול, הבנה והגיון. יש בתורה הכל. מי שהתורה היא חייו - יש לו את החיים המגוונים ביותר.

(רבי אליהו דיסקין שליט"א - נאה דורש)

עלינו לדעת כי מי ששקוע בלימוד, ונהנה ממנו - אין גיוון גדול יותר מזה. בכל עת הוא מטייל בפרדסים. יש נשים נזיקין, יש קדשים טהרות, ויש זרעים ומועד. יש טור ובית יוסף ויש שולחן ערוך ופרי מגדים. יש חלקת מחוקק ויש בית שמואל. יש שות"ם

כששב רבי יעקב ישראל לובצ'נסקי זצ"ל הביתה, נחרדה רעייתו הרבנית לראות את זקנו החרוך. "מה קרה!?! - שאלה, והרב סיפר לה את הסיפור...

מדוע בחר יעקב אבינו לשכל את ידיו במקום להחליף את מקום עמידתם של אפרים ומנשה

יום אחד, נדדה שנתו של השמש הזקן, והוא החליט לבוא מוקדם לבית המדרש לראות מה קורה שם, ולהצית בעצמו את התנור. הוא עולה לבית המדרש ומוצא יהודי [הוא לא ידע שזה הרב] כמעט כל כולו גחון לתוך התנור. הרב בדיוק פיזר נסורת על העצים הקפואים וניסה להצית את הנסורת כדי שהאש תאחז בגזרים, וזה לא הלך כל כך מהר, כיון שהקור היה באמת נורא ואיום, וגזרי העץ היו לחים.

עמד השמש מאחורי היהודי האלמוני, וכנראה חשב לעצמו שזה איזה עני שישן כאן והיה לו קר והוא רוצה להתחמם. הוא עקב אחרי המעשים שלו, ואמר לו: 'שלומיאל שכמוך! אפילו להצית אש בתנור איך יכול?!' ונתן לו מכה...

והרב עומד גחון בתוך התנור, ולא מוציא את הראש!... הוא יודע שאם יוציא את הראש, והשמש יראה על מי הוא גיחך ולמי נתן מכה - יהיה לו מאד מאד לא נעים! אז הרב עמד בתוך התנור, ובניתיים האש נאחזה בעצים... והרב מחכה ומחכה ומחכה, עד שהוא ראה שהשמש נואש מהיהודי המוזר הזה, שצוחקים עליו ונותנים לו מכה והוא לא מגיב, והשמש גרר משם רגליים.

לאחר שהרב ראה שהשמש כבר לא שם - הוציא את ראשו מהתנור, וראה שזקנו נחרך. הרב חזר הביתה, ואשתו, שראתה את הזקן החרוך, שאלה: "מה קרה!?!", והרב סיפר לה את הסיפור.

שאלה אותו: "ואם השמש היה ממשיך לעמוד שם, היית נשאר שם עד שיחרכו לך גם הפנים!?! והוא, בלי היסוס, ענה לה: "מה השאלה? - אם הגמרא אומרת שנח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו, אז אם הוא כבר נמצא בתוך הכבשן, ודאי שאסור להוציא את עצמו משם..."

יעקב אבינו היה חייב על פי נבואה לשכל את ידיו, הוא היה חייב להציב את אפרים לפני מנשה, אבל הוא היה יכול לעשות דבר הרבה יותר פשוט - במקום שהידיים שלו יהיו בתנוחה לא כל כך קלה, הוא היה יכול להחליף את המקומות שלהם, להציב את אפרים מימין, ואת מנשה משמאל...

וישלח ישראל את ימינו ויָשֶׁת על ראש אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֵת שְׂמָאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שִׁכַּל אֶת יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר (מח, יד)

רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל, בספרו "נועם אלימלך", מצא עבורנו לקח נפלא בפרשה:

חז"ל (בבא מציעא נט ע"א) אמרו, שנח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, ואל ילבין פני חברו ברבים. ולמדו זאת מתמר, ובגמרא שם מסופר שמר עוקבא עשה כך הלכה למעשה. הוא קפץ לתנור יחד עם אשתו, כדי שהעני לא ידע מי שם על פתח ביתו את המאכלים, ולא יתבייש.

מעשה כעין זה מסופר על רבי יעקב ישראל לובצ'נסקי זצ"ל, גיסו של הסבא מנובהרדוק, שכיהן כמשגיח של ישיבת ברנוביץ'. לפני כן הוא היה תקופה מסויימת הרב של ברנוביץ', לאחר פטירת אביו.

ראשי הקהל ביקשו ממנו שיסכים לפיטוריו של שמש בית המדרש, כיון שהשמש היה אמור, בין שאר המטלות שלו, להשכים קום, לבוא לפני כולם לבית המדרש ולהצית את האש בתנור, כדי שכשראשוני המתפללים יגיעו - יהיה קצת חמים בבית המדרש בחורף הנורא בליטא, והשמש היה כבר זקן, והיה ער לבילה עד שעה מאוחרת [כי היה אמור לחכות לאחרון הלומדים בבית המדרש על מנת לסגור אותן], ולא הצליח לקום בזמן כדי להצית את התנור. בתפילת שחרית היה קר בבית המדרש ולאנשים היו טענות, וביקשו רשות מהרב לפטר את השמש. ובאותם ימים ללא פנסייה, הוא היה צפוי לחיי ניוון, לחיי רעב.

הרב אמר להם שהוא ידבר עם השמש, ואולי זה יעזור. ומאז באמת המצב השתנה - היו באים לבית המדרש, ובית המדרש היה מוסק. כולם הבינו שהשמש שמע לקול הרב וחזר למוטב.

האמת היתה שהרב עצמו היה קם לפנות בוקר, והיה בא לבית המדרש להסיק בעצמו את התנור, מכיון שהוא ידע שאין מה לדבר עם השמש - אין לו כח לקום בזמן...

יהיה לך קשה - אך זה כדאי! ובלבד שלא תחליף את המקומות שלהם, שמנשה יתבייש פחות!
(רבי שלום מאיר ולך שליט"א - נאה דורש)

וכאן מוסר לנו ה"נועם אלימלך" את הלקח הנפלא: גם לפעמים כשצריכים ומוכרחים - למזער כמה שאפשר את אי הנעימות! אם אתה יכול לשכל את הידיים, יהיה לך אולי לא נח,

לפתע קם לין אחד ובעט בכסאו של הגאון בחזקה, עד שהכסא נהדף אחורנית והגאון נפל מעליו. החתן הביט במחזה והתחיל לצחוק. משראה כך הגאון, נהרו פניו ואמר: "הו! עכשיו קיימתי ב"ה מצות שמחת חתן!"

טוב המלבין שינים לחברו

איך אפשר לעזוב את העולם הזה שיש בו שמחת חתן וכלה, ויכולים להשתתף בשמחה של השני או חלילה בצער של השני, ושם, בעולם הבא, אין את האפשרויות האלו."

הגאון מוילנא הלך לגלות. כוונתו של מי שהולך לגלות היא לכפר על העוונות שיש בידו. כל יום צריך להיות נתון לחסדים של מישהו אחר שייתן לו משהו לאכול. כל לילה צריך לחפש מקום אחר לישון. גלות מכפרת.

פעם הגיע הגאון לאיזו עיר, ובדיוק נערכה שם חתונה. נתנו שם להיכנס גם לאנשים עניים שאין להם איפה לאכול. פתאום, בעוד הגאון יושב שם, נעלם מזלג. מישהו כנראה קנה אותו בקניין משיכה או הגבהה... אף אחד מהאורחים לא הודה בגניבה.

ניגשו לגאון מוילנא ושאלוהו: "אתה לקחת את המזלג?" והוא שותק. "לקחת את המזלג, או לכל הפחות ראית מי לקח אותו?" הוא שותק. ראו שהוא שותק, הושיבוהו על כיסא מול החתן, במרכז האולם, והתחילו לצעוק ולהלבין את פניו: "היכן המזלג? תודה על האמת, אתה לקחת אותו!" והגאון ממשיך בשתיקתו.

לפתע קם לץ אחד ונתן בעיטה לכסא שהגאון ישב עליו. זו היתה בעיטה כל כך חזקה עד שהוא עף - יחד עם הכיסא - עד מאחורי החתן. החתן הביט במחזה והתחיל לחייך ולצחוק...

כשהגאון מוילנא ראה שהחתן צוחק אמר: "הו! עכשיו קיימתי ב"ה מצות שמחת חתן! היה כדאי לבוא לעולם הזה כדי לקיים את המצוה הזו של שמחת חתן..."

איפה בעולם הבא יש דברים כאלה, שאדם יכול להשתתף בשמחה של השני, או חס ושלום להשתתף בצער של השני. כמה גדול העולם הזה!

(רבי מאיר צימרוט שליט"א - נאה דורש)

חֲכָלֵי עֵינַיִם מֵיָן וּלְבָן שְׁנַיִם מְחָלֵב (מט, יב)
רבי ישראל מסלנט זצ"ל היה אומר: כשאדם הולך ברשות הרבים מצוברח, עם האף למטה, ומישהו רואה אותו בהופעה הזאת - גם הוא מאבד את מצב הרוח שלו. זה כמו לשים תקלה ברשות הרבים! כלפי חוץ צריך להיראות שמח וטוב לב.

וכבר אמר הכתוב (תהלים קיח, יח): "יִסֹר יְסָרְנֵי יָהּ וְלִמְוֹת לֹא יִתְנַנֵּי" - אף על פי שיש לאדם ייסורים, מכל מקום הוא צריך להרגיש טוב ולהיראות טוב: 'ברוך ה' אני חי, נושם, הולך'...

אם היה בן אדם עומד בכניסה לבית הכנסת בבוקר עם קנקן מלא בחלב, ונותן לכל אחד כוס חלב - היינו מתפעלים ואומרים: 'איזה צדיק! ועוד על חשבוננו'...

אומרים חז"ל (כתובות קיא ע"ב): "וּלְבָן שְׁנַיִם מְחָלֵב - טוב המלבין שינים לחברו יותר ממשקהו חלב", כשאתה מחייך לשני, מדבר אליו יפה, מספר לו דברים משמחים, וגורם לו בכך לחייך, כך שרואים את השיניים הלבנות שלו - דבר זה גדול יותר מאשר להשקות אותו בכוס חלב!

כמה חשוב הדבר, לגרום שמחה לזולת!

חז"ל (איכה רבה ג, מ) דרשו על הכתוב: "מֵה יִתְאוּנָן אָדָם חַי" - "דיו שהוא חי!"

מה כל כך טוב בעולם הזה שאדם צריך לשמוח שהוא חי? על הגאון מוילנא זצ"ל מסופר, שלפני שנפטר אחז את ציציותיו בידיו, בכה ואמר: איך אפשר לעזוב את העולם הזה, שאפשר להשיג בו בכמה פרוטות מצות ציצית? שם, למעלה, בעולם הבא - אין יותר אפשרות לקיים מצות ציצית...

הרבי שלי, רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, היה מוסיף אומר: "אני לא הגעתי לדרגה של הגאון מוילנא. אני לא יכול לומר כמוהו שכאן יש ציצית ושם אין. אבל כן הגעתי לדרגה שאני יכול לומר:

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אל האדמו"ר מסקולען הגיע יהודי והתלונן,
שכשאתו אומרת קריאת שמע עם צאצאיו,
היא אומרת: "המלאך הגואל אותי מכל - רע
יברך את הנערים". והיא טוענת שגם אמה וסבתה
אמרו כך, ואינה מוכנת לשנות מהמנהג...

מלאך רע - בעל כורחו יענה אמן

שהיתה רגילה לומר.
חזר האברך אל הרבי ואמר לו ששום דבר לא השתנה, כי היא
ממשיכה לומר "רע יברך את הנערים".
אמר לו הרבי: "שאלתי אותה למה היא מתקשת לומר כך,
וענתה שאמה אמרה כך, והיא לא חושבת שהיא עשתה טעות.
ואמרתי לה שתמשיך, אפוא, לומר כך".
צעק האברך: "רבי! אבל היא אומרת דברים נוראים - רע יברך
את הנערים!"
ענה לו הרבי: "אם כך, מלאך רע' בעל כורחו יענה אמן. אם
היא, בתמימות דרכה, לא רוצה לשנות מדרכי אמה - אז אפילו
המלאך הרע יענה אמן..."

(רבי שלמה לווינשטיין - מתוק האור יוסף הצדיק)

רבי בן ציון סנה הביא מעשה נאה על נוסח הברכה "המלאך
הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים":
אל האדמו"ר מסקולען הגיע יהודי והתלונן שאשתו אומרת
קריאת שמע עם צאצאיו, והוא שומע איך שהיא אומרת, "המלאך
הגואל אותי מכל, רע יברך את הנערים". הוא דיבר עם רעייתו שזה
ממש טעות לומר כך, ושתתחיל לומר מהיום "מכל רע" וכו', והיא
טענה שְׁאֵמָה וסבתה אמרו כך, ולמה שְׁתִּשְׁנֶה? מה עליו לעשות?
אמר האדמו"ר: "תקרא לה אלי".
האשה הגיעה, והרבי שאל אותה על מה ולמה היא אומרת
כן? והם דיברו, ואחר כך הלכה הביתה, והאברך לא ידע מה דיבר
איתה הרבי, אך הבין שהכל הסתדר.
והנה מגיע הלילה והאברך שומע שאשתו שוב אומרת כן, כמו

"בבוקר התקשרה רעייתו של הגר"י עדס לאשתי להתעניין
בשלומי, ולאחר ששמעה שב"ה לא ניזוקתי מהנפילה,
שאלה מהו הנזק שנגרם למצלמה ולשאר האביזרים,
ואשתי השיבה כי הנזק הוא כחמש מאות דולר. באותו
ערב דופק על דלת ביתי אברך ובידו מעטפה..."

מה היה המיוחד באפרים ומנשה, שכלל ישראל מברכים לדורי דורות את ילדיהם שיהיו כמותם?

עובד את השי"ת, זוכה למעלות גבוהות. לעומתו העונה 'אמן',
הרי לא בירך בעצמו, אלא יש לו סיפוק מעבודת ה' של חברו, וזו
מעלה גבוהה!
רבים הם האנשים המעריכים תורה, אבל רק את התורה של
עצמם. הם מעריכים מצוות, אבל רק את המצוות שהם מקיימים.
אין רבים המעריכים את התורה והמצוות של זולתם. והנה עומד
כאן אדם ומעריך בכל לבו את עבודת הבורא של זולתו. זו מעלה
גבוהה ביותר, לכן העונה אמן גדול מן המברך.
סיפר רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל, כי ביום בו היתה חנוכת הבית
בישיבת "בית מאיר" הגיע הרב מפוניבז' זצ"ל וכיבדוהו לדבר.
פתח הרב ואמר: "יש לי היום שמחה גדולה, על שהתרבתה
תורה בכלל ישראל. אומר לכם את האמת, גם אני פותח ישיבות,
אבל כאשר אני פותח ישיבה שלי, שמחתי אינה שלמה. אמנם אני
שמח שיש תורה בכלל ישראל, אבל אני יודע שזה הולך לעלות

יְשִׁימָךְ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה
מה היה המיוחד באפרים ומנשה, שכלל ישראל מברכים לדורי
דורות את ילדיהם שיהיו כאפרים וכמנשה?
והנה אמרו חז"ל (ברכות נג ע"ב): "גדול העונה אמן יותר
מן המברך". ולכאורה צריך להבין מדוע מעלתו של העונה אמן
גדולה מן המברך. אדם קנה פרי, שילם עליו במיטב כספו והנה
הוא עומד ומברך "ברוך אתה ה'... בורא פרי העץ", מודה לקב"ה
על הפרי, ולעומתו עומד שם אדם אחר ואומר מלה אחת בלבד
'אמן', ומעלתו גדולה יותר ממנו, הכיצד?
ואפילו אם נאמר שברכה בלי 'אמן' היא ברכה חצויה, הרי לכל
היותר היה צריך לומר כי אמירת אמן כמוהו כמו אמירת הברכה
עצמה, אך מדוע גדול העונה אמן יותר מן המברך?
שמעתי מפי אברך תלמיד חכם, הרב צמח צדוק, שאמר: אדם
המברך 'בורא פרי העץ', יש לו שמחה וסיפוק. סוף כל סוף הוא

כאשר כל מנה עולה עשרות שקלים. על כל שולחן צריך להניח פרחים, כדי שיהיה לאורחים נעים, וכמובן לשלם לתזמורת, ולתת 'טיפ' למלצרים שיהיו מרוצים. בקיצור מוציאים עשרות אלפי שקלים בליל החתונה, כדי שכולם יצאו מהאירוע מרוצים. ועכשיו אמור לי, האם לא שווה לי להוציא עוד חמש מאות דולר, כדי שגם אתה תהיה מרוצה?"...

זה נקרא עין טובה. לרצות בטובתו של השני. לשמוח בשמחתו. זו מעלה גבוהה בעבודת השי"ת.

והנה באים אפרים ומנשה להתברך אצל יעקב אבינו, והוא שם את ידו הימנית על ראש אפרים וידו השמאלית על ראש מנשה ומקדים בברכתו את אפרים הצעיר למנשה הבכור. כיצד היה צריך להגיב מנשה? - הוא היה צריך להעמיד את הסבא על טעותו ולהסביר לו כי עליו לשים את ידו הימנית על ראשו. אך מנשה שותק. הוא מקבל בשמחה את הברכה שמברך יעקב אבינו אותו ואת אפרים, ואת העובדה שידו הימנית של הסבא מונחת על ראש אחיו. הוא שמח בשמחת אחיו.

הוא שומע כיצד אביו יוסף מנסה להעמיד את הסבא על טעותו. גם אפרים שומע זאת, ולכאורה היה צריך לומר לאביו, יוסף: 'אבא בבקשה אל תתערב, אם סבא החליט לשים את יד ימינו על ראשי, מדוע אתה מנסה לשלוח את זה?' אבל גם אפרים שותק.

עינו של מנשה לא צרה בברכה הגדולה יותר שקיבל אחיו, ואפרים אינו מנסה למנוע מאביו לשנות את סדר הידיים, כי לא יפריע לו אם יד ימין של יעקב, תהיה על ראש אחיו מנשה. הרי לנו שני אחים שהיתה להם עין טובה זה כלפי זה.

לכן נקבע לדורות כי כלל ישראל יברכו את ילדיהם: "ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה" - הלוואי ותהיה לכם עין טובה זה לזה, כשם שהיה לשני בני יוסף אפרים ומנשה.

(רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - מתוק האור שבת קודש)

לי הרבה כסף, לכן אין שמחתי שלמה. אבל היום, כאשר פותחים ישיבה חדשה - השמחה שלי שלמה, גם מרבים תורה בכלל ישראל, וגם זה לא עולה לי כסף"...

הרי לנו מעלה של גדול בישראל, השמח בלב שלם עם עבודת ה' של זולתו.

לא רבים הם הזוכים למעלת 'עין טובה'. סיפר לי אברך שהיה בחתונה, ובמהלכה היו כמה דקות שקטות, בהן הצלם היה פנוי והוא שאל אותו באיזה ישיבה הוא למד. אמר לו האברך שהוא למד בישיבת "קול יעקב", אצל הגאון רבי יהודה עדס שליט"א.

אמר לו הצלם: "אספר לך סיפור על ראש הישיבה שלך. בחתונה של אחד מילדיו, הזמין אותי הרב עדס לצלם. סיכמנו שכר עבודה של חמש מאות דולר, וכבר בתחילת החתונה הוא הביא לי את הכסף, כדבריו 'כדי שתהיה רגוע'. בסוף החתונה, כאשר עליתי על סולם כדי לצלם כמה תמונות, נפלתי מהסולם ולקחו אותי לבית חולים.

"בבוקר התקשרה אשתו של הרב עדס לאשתי להתעניין בשלומי והיא סיפרה לה כי ב"ה שלומי טוב, לא נגרמו לי חבלות חמורות בגוף ומלבד כמה נזקים לאביזרי הצילום, יצאתי בסדר מהאירוע. 'כמה הנזק הכספי?' היא שאלה את אשתי, ואשתי משיבה לי כי הנזק הוא כחמש מאות דולר.

"באותו ערב דופק על דלת ביתי אברך ובידו מעטפה והוא אומר לי שהרב עדס שלח לי חמש מאות דולר. התקשרתי לרב עדס ושאלתי אותו מדוע שלח לי כסף, הרי הוא כבר שילם לי על התמונות, והרב משיב לי: 'שמע נא ידידי, אתה יודע כמה כסף מוציאים בחתונה כדי שכולם יהיו מרוצים? אני אסביר לך. הרי בעצם היה מספיק לקנות בגדים יפים לחתן ולכלה, לקנות טבעת נישואין ולעשות איזה אירוע קטן ובכך לגמור עם החתונה. אבל הרי מזמינים אנשים, ואם כך צריך אולם וצלם. ומזמינים אוכל

במדרש כתוב שמדובר כאן על ברכה רוחנית: שיהיה להם צימאון לתורה, כמו דגים שגדלים במים ואעפ"כ כשיורדת טפה אחת מלמעלה מקבלין אותה בצמאון כמי שלא טעמו טעם מים מימיהם. פעם שמעתי הסבר נוסף על "וידגו לרוב". לא ממש פשט, אבל זו אמת גדולה...

נמצא לפי זה, שישראל היו פרים ורבים בקרב הארץ ממש, בתוך האדמה!

ובאמת, לא לחנם נעשה להם נס זה שהיו נבלעים בקרקע, וודאי היה זה כדי שלא תשלוט בהם עין הרע של המצרים, על כן כוסו בקרקע, כדגים המכוסים במים, ומחמת היותם בקרב הארץ ממש נעשו רבים כדגים, כי לא שלטה בהם עינא בישא, ועל זה נאמר: "ותמלא הארץ אותם".

במדרש (בראשית רבה צז, ג) כתוב שמדובר כאן על ברכה

וידגו לרוב בקרב הארץ (מח, טז)

ה"כלי יקר" מדייק בלשון הכתוב, שהיה לו לומר "וידגו בארץ", מהו "בקרב הארץ"?

וביאר על פי מה שאמרו חז"ל (סוטה יא ע"ב): "...וכיון שמכירין בהן מצרים באין להורגן, ונעשה להם נס ונבלעין בקרקע, ומביאין שוורים וחורשין על גבן, שנאמר: 'על גבי חרשו חורשים'. לאחר שהולכין היו מבצבצין ויוצאין כעשב השדה, שנאמר: 'רבעה כצמח השדה נתתיך'; וכיון שמתגדלין באין עדרים עדרים לבתיהן".

ברוך ה', כבר הכשירו בשר והכל בסדר. עכשיו צריכים לבשל אותו. היתה איזו טעות, הכניסו כף חלבית בן יומו, אין פי שישים כנגד זה. אוי ואבוי! התבשיל נטרף, וכאן אי אפשר אפילו למכור לערבי, ואפילו לא לתת לכלב. אסור בהנאה! ישר לפח האשפה. הכל היה בסדר עם השחיטה והמליחה, אבל בבישול משהו השתבש.

כל זה כששוחטים פרה, תרנגול או ברווז. אבל אם לוקחים דג מהים, צריכים רק לבדוק האם יש לו סימני טהרה - סנפיר וקשקשת. אם כן? אפשר מיד לבשל ולאכול אותו. אין בעיות לא בשחיטה, לא במליחה, לא בבדיקה ואין בו איסור בשר בחלב. אם הדג טהור - הוא טהור עד הסוף, בלי פנצ'רים!

יש ילד שהמלמדים כל כך נהנים ממנו, משתעשעים אתו, כזה פיינער בחור'ל, אבל כשהוא קצת גדל והולך לשיבה קטנה, לפתע מגלים שהתחבר שם עם בחור מקולקל, מתחיל להתגלש החוצה, מאבד את הטעם בלימוד.

לפעמים קורה שברוך ה' בשיעור א' וב' הבחור עדיין במצב של עליה, ובשיעור ג' מתחילה לה להתדרדרות.

לפעמים הכל בסדר בישיבה קטנה, אבל בישיבה גדולה מתחילות הצרות... פתאום מתחשק לו מחשבים, ופה ושם... זו היתה הברכה שבירך יעקב את יוסף - "וידגו לרוב", שצאצאיו יהיו כמו הדגים, שסימני הטהרה שלהם הנם תמידים, הם נשארים טהורים עד הסוף, וכך גם הצאצאים לעולם לא יתדרדרו, וישארו בקדושתם וטהרתם לאורך ימים.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

רוחנית: "מה דגים הללו גדלים במים, כיון שיורדת טפה אחת מלמעלה מקבלין אותה בצמאון כמי שלא טעמו טעם מים מימיהם, כך ישראל גדלים במים - בתורה, כיון שהם שומעים דבר חדש מן התורה, הם מקבלים אותו בצמאון, כמי שלא שמעו דבר תורה מימיהם". יעקב בירכם שיהיה להם צימאון לרוחניות. פעם שמעתי הסבר נוסף ל"וידגו לרוב". לא ממש פשט, אבל זו אמת גדולה:

כששוחטים למשל פרה או תרנגולת, לא תמיד אפשר לאכול אותה, וזאת מחמת תקלה כלשהי שאירעה בעת השחיטה, כגון הגרמה, חלדה, עיקור. במקרה כזה דינה של הבהמה שהיא נבלה, ונאלצים למכור לערבי ביפו. את כל הבהמה השלמה הזו שהיתה שווה תרפ"ט אלפים, מוכרים במחיר מוזל לנכרי. הבהמה אמנם היתה טהורה ודם לכן, נכון, אבל בשחיטה היה פנצ'ר ושוב אינה ראויה לאכילת יהודי.

בשעה טובה ומוצלחת השוחט שחט את הבהמה והכל בסדר, חלק, גלאט. אפשר לאכול אותה? עדיין לא, הבהמה צריכה לעבור בדיקה. בדיקה חיצונית ובדיקה פנימית. ממששים, ואם מצאו משהו - סירכא, זה לא גלאט, לא חלק. שוב מוכרים לערבי ביפו. הבהמה היתה כשרה והשחיטה כשרה, אבל בבדיקה נפסלה.

גם כשהשחיטה והבדיקה עברו בשלום, עדיין אי אפשר לאכול את הבהמה הזו. קודם צריכים להכשיר אותה. ואם היתה איזו טעות, כגון שלקחו קרש שאינו מנוקב ושמו לכמה דקות - נגמר הסיפור. הבהמה הזו טרייף. לכלב תשליכון אותו.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כשהגיע היום האחרון למסע, פנה היהודי אל העגלון ושאל: "עוד כמה זמן נסיעה נשאר?" - "כשלוש וחצי שעות" - השיב העגלון. כעבור שעותיים שוב שואל האיש: "מתי נגיע?" והעגלון עונה: "בעוד פחות משעה". הילד שומע זאת וזוקף את אוזניו בתימהון...

בסוף הדרך מותר לשאול מתי נגיע...

גדולה מן המברך. אדם קנה פרי, שילם עליו במיטב כספו והנה הוא עומד ומברך "ברוך אתה ה'... בורא פרי העץ", מודה לקב"ה על הפרי, ולעומתו עומד שם אדם אחר ואומר מלה אחת בלבד 'אמן', ומעלתו גדולה יותר ממנו, הכיכד? ואפילו אם נאמר שברכה בלי 'אמן' היא ברכה חצויה, הרי

יְשִׁימָךְ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה
מה היה המיוחד באפרים ומנשה, שכלל ישראל מברכים לדורי דורות את ילדיהם שיהיו כאפרים וכמנשה?
הנה אמרו חז"ל (ברכות נג ע"ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך". ולכאורה צריך להבין מדוע מעלתו של העונה אמן

והנה עומד כאן אדם ומעריך בכל לבו את עבודת הבורא של זולתו. זו מעלה גבוהה ביותר, לכן העונה אמן גדול מן המברך. סיפר רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל, כי ביום בו היתה חנוכת הבית בישיבת "בית מאיר" הגיע הרב מפוניבז' זצ"ל וכיבדוהו לדבר.

פתח הרב ואמר: "יש לי היום שמחה גדולה, על שהתרבתה תורה בכלל ישראל. אומר לכם את האמת, גם אני פותח ישיבות, אבל כאשר אני פותח ישיבה שלי, שמחתי אינה שלמה. אמנם אני שמח שיש תורה בכלל ישראל, אבל אני יודע שזה הולך לעלות

לכל היותר היה צריך לומר כי אמירת אמן כמו אמירת הברכה עצמה, אך מדוע גדול העונה אמן יותר מן המברך? שמעתי מפי אברך תלמיד חכם, הרב צמח צדוק, שאמר: אדם המברך 'בורא פרי העץ', יש לו שמחה וסיפוק. סוף כל סוף הוא עובד את השי"ת, זוכה למעלות גבוהות. לעומתו העונה 'אמן', הרי לא בירך בעצמו, אלא יש לו סיפוק מעבודת ה' של חברו, וזו מעלה גבוהה!

רבים הם האנשים המעריכים תורה, אבל רק את התורה של עצמם. הם מעריכים מצוות, אבל רק את המצוות שהם מקיימים. אין רבים המעריכים את התורה והמצוות של זולתם.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת: dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד קיים הבעלזער רב מצות כיבוד אב?

נדרים דף עב

שלוחו של אדם כמותו

הראשונה... ואז פתח ר' אהרן ואמר לו: "יישר כוח גדול על כל העזרה והטרחה שטרחת כדי לסייע לי לקיים מצות כבוד אב בהדור הזה. ישלם ה' גמולך הטוב". הנה כלל ידוע בהלכה - 'שלוחו של אדם כמותו חוץ משליח לדבר עברה - ניתן למנות שליח שיעשה את המעשה בעבור המשלח, ונחשב למשלח כאלו הוא עצמו עשה את המעשה. אם כן אני ממנה אותך עכשיו לשליח שלי. אני מבקש ממך, נא טול ידיך וגש לסעודה והשבע את נפשך בכל המאכלים והמעדנים שהכנת והנחת על השלחן, ותכוון שהנך שליח שלי לקיום המצוה דאורייתא של כבוד אב..."

(יחי ראובן)

לאחר נשואיו של הרבי מבעלזא הרה"ק ר' אהרן, הגיעה לאזני אביו, האדמו"ר רבי יששכר רב זי"ע, 'לשון הרע' על הבן שלו שמענה ומרעיב את עצמו. מיד שלח האב שליח אל בנו ר' אהרן ואמר לו שהוא מצוה עליו בגזרת כבוד אב שמיד כשמגיע אליו השליח יישב לסעודה. ר' אהרן רק שמע "מצות כבוד אב" ותכף ומיד צוה על אחד ממקורביו להכין לו סעדה הגונה, "כיד המלך". הרי ככל שהסעודה תהיה גדולה ומשבחת יותר - כך מצות כבוד אב שלו תתקיים על ידו בהדור רב יותר. אין ספק, צריך להכין סעודה מהודרת בכל ההדורים...

טרח האיש והכין סעודת מלכים, כמה טוב. כעבור זמן סימן האיש לר' אהרן שהכל מוכן, אפשר לטול ידיים ולגשת למנה

באיזה מקרה ראוי שלא להסתכל על ספר התורה בשעת הגבהתו?

כתבו פוסקים רבים, שהאשה חייבת בתפילה ובכל הברכות אף בימי טומאה. וכן בנוגע לכניסה לבית הכנסת, ולנגיעה בספרי קודש - המנהג להקל בכך, אך אשה המתפללת בבית הכנסת בימי טומאה, לא תסתכל על ספר התורה בשעת הגבהתו. [שו"ע פח, א, ומשנ"ב ו-ז]

יש מהראשונים שכתבו, כי אשה בימי טומאה לא תברך, לא תתפלל, ולא תזכיר את שם השי"ת בכל אופן שהוא, וכן לא תיכנס לבית הכנסת, ולא תגע בספרי קודש. וכך היה המנהג הקדום בחלק ממדינות אירופה, לפחות בנוגע לחלק מימי הטומאה. ויש מתירים, וכתב הרמ"א שההלכה כדעת המתירים; וכן

מדוע ראוי לאשה שלא להיכנס לבית הקברות בימי טומאה?

ובשעת הצורך - וכגון שנסעה נסיעה ממושכת לקברות אבותיה, וקשה לה לשוב לביתה ולנסוע פעם נוספת בימי טהרה - תלך לבית הקברות, ותעמוד במרחק של לפחות ארבע אמות (1.92-2.31 מטרים, לשיטות השונות) מהקברים. [משנ"ב פח, ז; בו"מ דרשו, 21-22]

אשה בימי טומאה לא תיכנס לבית הקברות, ויש להחמיר בכך אף בקבר יחיד, ואף אם הוא מקום תפילה, ובזמן המסוגל לתפילה, וכגון בקברו של רבי שמעון בן יוחאי במירון ביום ל"ג בעומר. ויש שכתבו טעם לדבר, משום שבכניסתה לבית הקברות היא מצרפת את טומאת המת השורה שם, לטומאת נדה.

מהו פשר המנהג שלא להיכנס לבית הקברות בימי העיבור?

להיכנס לבית הקברות, מצפות שבמהרה יבנה המקדש, ויזדקקו לאפר פרה אדומה בכדי לטהר את כל האנשים והכלים מטומאת מת, וילדו הן את ילדיהן בטהרה לצורך שאיבת המים, ועל כן נזהרות מלטמאם בטומאת מת. [בו"מ דרשו פח, 10]

יש נשים שנהגו שלא להיכנס לבית הקברות במשך כל תקופת עיבורן. ויש שכתבו טעם לדבר, על פי דברי המשנה במסכת פרה, ששאיבת המים עבור אפר 'פרה אדומה' נעשתה בידי ילדים הטהורים מטומאת מת; ולצורך כך היו אמהותיהם יולדות אותם במקום שאין בו חשש לטומאת מת. והנהוגות במנהג זה שלא

* עזרא הסופר תיקן ש'בעל קרי' לא יקרא קריאת שמע, לא יתפלל, ולא ילמד תורה, עד שיטבול בארבעים סאה מים. ברבות הימים ביטלו תקנה זו, מסיבות שונות, אך היו שהמשיכו לקיימה. ובימינו, שהמקוואות מצויים וזמינים בכל מקום, ראוי מאוד לקיים את התקנה כבראשונה; אבל אסור לבטל את מצות קריאת שמע בזמנה, או תפילה בזמנה, לצורך הטבילה.
* מי שאינו יכול לטבול 'טבילת עזרא', או שהטבילה קשה עליו - יכול להיטהר בשפיכת תשעה 'קבין' מים על גופו, בשפיכה רצופה, מתוך שלושה כלים לכל היותר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר ל'בעל קורא' לכוון בקריאת דברי ברכה שבתורה על אדם מסוים מהציבור?

התוכחות, מחשש שהבעל קורא יכוון בקריאתו עליו, ותהיה בכך סכנה עבורו. ואם חושש שיקראוהו לעלות, יצא מבית הכנסת לאחר סיום הקריאה הקודמת לתוכחה, וימתין עד שיקראו לאחר לעלות. ובדיעבד, אם קראוהו לעלות לתורה - יש שכתבו שלא יעלה, אך רבים מהפוסקים כתבו שיעלה. ולמעשה, המנהג הרווח הוא שהבעל קורא עצמו עולה לתורה בקריאת התוכחות.

[שו"ע נג, יז, ומשנ"ב נח; בו"מ דרשו, 65, בהרחבה ע"פ המקור]

בפרשיות התורה שיש בהן דברי ברכה, אסור ל'בעל קורא' לכוון כלפי אדם מסוים מהציבור, כיון שהקריאה צריכה להיות 'לשמה', ולא לשם מחשבה זרה. וכל שכן שאסור לבעל קורא לכוון בקריאת ה'תוכחות' שבפרשיות בחוקותי וכי תבוא, וכדומה, כלפי אדם מסוים, חלילה. ומי שהבעל קורא שונאו, אין לקוראו לעלות לתורה לקריאת

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il